

MAGYAR KORMÁNYTÁMOGATÁSSAL MENTIK A MENTHETŐT A BESZTERCE-NASZÓD MEGYEI SZÓRVÁNYBAN

Gyerekek nélkül nincs magyar iskola

Összehangolt stratégiával, ingyenes kollégiummal és utaztatással próbálják „megfogni” azt a kevés gyereket, aki révén még fenntartható a magyar nyelvű oktatás Beszterce-Naszód megyében. Az észak-erdélyi szórványban az eddig biztosnak hitt bástyák is kezdenek ledőlni.

→PAP MELINDA

Csak remélni tudják, hogy még időben lépnek a Beszterce-Naszód megyei magyar oktatás fenntartásában érdekelt felek, ugyanis ez az észak-erdélyi szórvány megye azon települése is kezd veszélybe kerülni, amelyeket eddig biztos bástyá-

nyan is nem jönne össze a minimális diáklétszám. A Bethlen Gábor Alap által támogatott bentlakás is hozzájárul ahhoz, hogy a 2018–2019-es tanévben már nem volt gond a magyar 9. osztályok beindításával, igaz, a két 10-iket nem sikerült megmenteni, összevonták. 11-ben még megvan a két opció, de a két 12. osztályt – ahol egyikben 9 diák van – csak az mentette meg, hogy végzősök – meséli Décsei Attila, az RMDSZ megyei elnöke.

Az, hogy a 9. osztály biztos lábakon áll, a református egyház által évekenkel elzárta létrehozott, de idén ingyenessé tett bentlakásnak is köszönhető. Itt 19 vidéki középiskolák lakik és tanul egy pedagógus felügyelete mellett, 11 közülük kilencedikes, a maradék 8 a másik három évfolyamról kerül ki. A számokból látszik,

anyagi tényező is közrejátszik, az utazási támogatás bevezetése előtt sokan Beszterce helyett a közeli Szászlekenca román iskoláját részesítették előnyben. A besztercei 5–8. osztályos diákok a megyeszékhely mellett még Újöséből, Szentmátéből, Sófárváról és Tacsról kerülnek ki. A gyékényfonóról ismert településről van a legkisebb, előkészítő osztályos ingázó is – nincs sok választása, a településen pár éve megszűnt a magyar iskola.

Besztercén még sikerül tartani a frontot, igaz, az előkészítő osztályt külön engedéllyel, 11 gyerekkel tudták csak elindítani. „Jövőre jobb lesz a helyzet, több gyerek lesz” – mondja derűlátón Décsei Attila, aki szerint a városban működő négy magyar óvodai csoportban még nincsenek gondok. De az elemi osztályokat is

→„Nincs elég gyerek sem a Mezőségen, sem Moldvában. Annyi gyereket nem tudunk hozni, hogy elbillentse pozitív irányba a mérleg nyelvét” – ismerteti a helyzetet Kerekes Zoltán, a Bástya Egyesület elnöke.

visszacsábítsák a román iskoláktól azt a kevés magyar diákot. Minden mindennel összefügg, teszi hozzá, egy önálló tanintézethez nemcsak gyerek, épület is kell, az önkormányzat által beígért ingatlanok már elkezdődött a felújítása, ami biztató jel. A magyar tagozat kivonulását az iskola vezetése sem ellenzi, pár éve tanácsi határozat is született róla, csupán a székhelyhiány akadályozta a tervet. Amint végeznek a város alsó részében található épület uniós alapokból történő korszerűsítésével, újra napirendre kerülhet – ígéri az RMDSZ megyei elnöke.

Vice is elesik?

A megyeszékhely mellett a Beszterce-Naszód megyei magyar oktatás másik bástyájának a bethleni Grigore Silași Gimnáziumot szánják, mely az egész Mellyes völgyéből gyűjti össze a magyar diákokat, ide jóval nagyobb körzetből, szintén ingyen utaztatják a diákokat. De érkeznek ingázók a vicei Dsida Jenő 5–8. osztályos iskolába is, Kékesről, Mezőveresegegyházaról és Magyarborzásról, a helyeik mellett a tanintézet diákságának másik részét a Bástya Egyesület által működtetett szórványkollégium lakói adják. A budapesti normatív támogatással működő egyesület 2006 óta hoz ide szegény sorsú csángó gyerekeket, akiknek szállást, teljes ellátást nyújt, és azért, hogy magyarul taníttatja őket, a szórványbeli magyar iskola fennmaradását is biztosítja. Egyre rövidebb ideig, a számbeli fogyás itt is megmutatkozik: a nyáron végzett 14 gyerek helyébe ősszel egy érkezett.

„Nincs elég gyerek sem a Mezőségen, sem Moldvában. Annyi gyereket nem tudunk hozni, hogy elbillentse pozitív irányba a mérleg nyelvét” – ismerteti a helyzetet Kerekes Zoltán egyesületi elnök. Jelenleg Vicében 24 gyerek tanul, ebből 13 csángó és 11 mezősegi, előbbieket Forrófalváról, Nagypatakról, Kisszoloncra, utóbbiak Marosjáráról, Visáról, Mezőköbölkútról, Tacsról, Somkerékről, Lunkatanyáról, Szentmargitáról érkeztek. A 14 kicsi biztosítja a vicei óvoda és elemi jövőjét – ezeket próbálják erősíteni, miután az egy évtizedes erőfeszítés ellenére az 5–8. osztályt már nem tudják sokáig fenntartani. Az 5. osztály külön engedéllyel indulhatott el 9 gyerekkel, a 6–7. össze van vonva. „Ha minden kötél szakad, elvisszük a gyerekeket Bethlenbe” – vetíti elő a jövőt Kerekes, aki szerint ahelyett, hogy összevont osztályba járássák őket, tovább szűkítenék a kört és a bethleni önálló osztályok fennmaradását támogatnák. Ehhez is ingyenes ingázási lehetőség kell, egy iskolabusz, amely naponta viszi a bentlakókat Vécéből a 13 kilométerre található kisvárosba.

A másik bástya, Magyardécse jobban tartja magát: az egyesület 9 éve a cseresznyéjéről híres településre is kiterjesztette tevékenységét, az itteni bentlakásban 17 gyerek van, 15 mezősegi és két csángó, az iskola emeletén új kollégiumot is berendeztek számukra. Beszterce-Naszód megye legnagyobb magyar lakta településén, ahol a legutóbbi népszámláláson az 1300 lakosból szinte mindenki magyarnak vallotta magát, egyelőre nincsenek gondok. Nem tudjuk, hogy meddig.

FOTÓ: FACEBOOK/RMDSZ BESZTERCE-NASZÓD MEGYEI SZERVEZETE

Tanévkezdő Besztercén: minden adott, hogy a magyar gyerekek magyar osztályba iratkozzanak

tyáknak hittek. A drasztikusan csökkenő gyereklétszám ellensúlyozására magyar kormánytámogatással összehangolt stratégiát ültettek gyakorlatba, ingyenes bentlakást és utaztatást biztosítanak annak a kis számú diáknak, aki révén még ideig-óráig fenntartható a magyar iskola.

Kezdve a megyeszékhellyel, a besztercei Andrei Mureșanu Főgimnázium magyar tagozata évtizedek óta gyűjti össze a térség magyar ifjúságát, ám az alsó tagozatokon már csak évfolyamonként egyetlen osztályt sikerül megtölteni, és a két – reál és humán – 9. osztály megmaradása is évről évre bizonytalanabb. Opció hiányában pedig félő, hogy a gyerek saját anyanyelve helyett a román iskolák széles kínálatát választja.

Vonzónak bizonyult az ingyenes bentlakás

Bár a románul tanulókat is visszacsábíthatnák, elsősorban a jelenlegi diákok megtartását szolgálja az a projekt, hogy ingyenes bentlakást kínálnak a vidéki középiskolások számára. A megye magyar települései – apró szigetekként – évek óta töltik fel középiskolásokkal az impozáns besztercei iskola padjait, a vidéki fiatalok nélkül

hogy mekkora terhet vettek le a szülők válláról azzal, hogy díjmentessé tették a korábban sokak által drágállt internátust. A kollégistáknak nemcsak szállást, ellátást, hanem utaztatást is biztosítanak, hétvégenként hazaviszik őket szülőfalujukba.

Házhoz viszik a gyereket

A besztercei magyar tagozat fenntartásához egyre több település járul hozzá, vagy azért, mert helyben megszűnt a magyar iskola, vagy mert sok szülő nem akarja a helyi összevont osztályba járatni 5–8. osztályos csemetéjét. Sokan tízéves vagy még kisebb koruktól utaznak naponta több tíz kilométert azért, hogy anyanyelvükön tanulhassanak. Az idei tanévtől az ő utaztatásukat is a BGA-s pályázat biztosította pénzből állják, megyei szinten 116 gyerek ingáztatását fedezik – mondja Décsei.

A Besztercétől 25 kilométerre található Cegételkéről például 18 gyerek jár be naponta tanulni a megyeszékhelyre. A szülők nyugodtak. „Jobb, mintha bentlakásban lenne, és nem tudnám, hogy mit csinál. A ház elöl veszik el és délután ide is hozzák vissza” – ecseteli a biztonságos körülményeket egyikük. De a döntésben az

bebiztosítanak, mégpedig a vegyesházasságból származó gyerekek révén: mivel esetükben csak egy, a magyar szülő tud segíteni a lecké, házi feladat megoldásában, iskola utáni (after school) programmal könnyítenének a helyzetükön.

Vegyesházasságban élő, de az anyanyelvi oktatást választó szülő most is akad, az elemisták névsorát böngészve egyre gyakoribb a román vezetéknev. „Számomra nem volt kérdés, hogy magyar iskolába adom a gyerekeim, a családban is két nyelven beszélünk, a férjem is ért magyarul” – meséli egy besztercei anyuka, miközben azt fi gyelem, hogy a két elemista gyerek milyen könnyen vált egyik nyelvről a másikra, miközben szüleivel beszél.

Nem mondtak le az önálló iskoláról

Décsei Attilával beszélgetve a besztercei magyar közösség régi vágya is szóba kerül: ennyi diákkal hogyan lesz önálló magyar iskola? „Az önálló magyar iskoláról soha nem mondtunk le” – jelenti ki határozottan, de elismeri, hogy gyerek nélkül nincs magyar iskola. Kifejti, a számos kedvezmény mind azt szolgálja, hogy megtartsák, illetve

→A besztercei magyar tagozat fenntartásához egyre több település járul hozzá, vagy azért, mert helyben megszűnt a magyar iskola, vagy mert sok szülő nem akarja a helyi összevont osztályba járatni 5-8. osztályos csemetéjét. Sokan tízéves vagy még kisebb koruktól utaznak naponta több tíz kilométert azért, hogy anyanyelvükön tanulhassanak.